

Усе це свідчить про виконання норм конвенції в аспекті захисту дітей від злочинних посягань. Експлуатацією дітей визнається будь-яке використання їх праці, що може завдати шкоду здоров'ю, фізичному або освітньому розвитку, поєднане з отриманням прибутку за рахунок потерпілих згідно зі ст.19 Конвенції Генеральної Асамблеї ООН про права дитини від 20.11.1989, присвяченої захисту честі і гідності дітей від усіх форм фізичного і психічного насильства, об'єктом особливої уваги держави є права та законні інтереси дітей, а дітьми за ст.1 Конвенції вважаються особи віком до 18 років.

Сучасні дослідники спостерігають, зокрема, що в американському суспільстві дається взнаки тенденція правової англосаксонської системи, що засвідчує тенденцію — дорослі намагаються стати більшими.

Законодавець США пропонує запровадити смертну кару, починаючи з 11 років, і його, нехай ненадовго, сприймають серйозно. Американські підлітки день у день вчиняють дедалі жорсткіші вбивства, дорослі намагаються за допомогою психотерапевтів виявити в собі дитину.

З даного прикладу порівняння можна переконатись, що кримінально-правова відповідальність в Україні більш узгоджена з Конвенційними положеннями щодо захисту прав дитини.

Отже, встановлена відповідальність держав за дотримання прав дитини спонукає різні країни вживати заходів, направлених на захист прав дитини й Україна, як одна з учасниць, зробила певні кроки, проте є нагальна потреба опрацювати нові підходи у цій галузі.

Костова Г.І.

Національний університет «Одеська Юридична Академія»

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН

Комплекс питань, пов'язаних з міжнародно-правовим захистом національних меншин, є однією з складних проблем сучасного міжнародного права та міждержавних відносин.

Національні меншини — це групи населення, осілі в даній державі, які перебувають у кількісній та фактичній меншості щодо титульної нації або становлять менше 50% усього населення, культивують свою національну окремішність, відрізняються від більшості громадян своїм етнічним походженням, мовними, культурними або релігійними ознаками, усвідомлюють свою етнічну окремішність.

Перші міжнародні договори, покликані гарантувати хоч якісь права малим етнічним і релігійним груп, датуються серединою XVI століття.

До перших договорів, які стосувалися регулювання статусу меншин, відносяться Оснабрюкський і Мюнстерський договори 1648 р.(Швеція і Франція

(Франція ці угоди не підписала) виступили в якості гарантів свободи і рівноправності релігійних меншин в Німеччині).

Кучук-Кайнарджийський мирний договір 1774 р., який містив положення, присвячені правам християн і християнської церкви в Оттоманській імперії.

Проблеми меншин і необхідність їх міжнародного захисту були предметом розгляду на Віденському конгресі. І та обставина, що проблеми меншин все-таки знайшли своє відображення у Генеральному акті Віденського конгресу від 28 травня 1815 р. було перш за все політичним, економічним і навіть стратегічним питанням. Паризький мирний трактат від 30 березня 1856 р., підписаний після закінчення Кримської війни, встановлював рівність всіх підданих султана незалежно від їх національної приналежності.

Також серед прийнятих на початку XIX ст. були укладені ряд таких міжнародних договорів, в яких містилися норми, що стосуються правового становища національних меншин. Наприклад, можна вказати:

- Конвенцію відносно устрою дунайських князівств Молдавії та Валахії від 19 серпня 1858;

- Берлінський меморандум між Росією, Німеччиною та Австро-Угорщиною з Балканським справам від 13 травня 1876;

- Протокол між Росією, Німеччиною, Австро-Угорщиною, Францією, Великобританією та Італією по Балканським справам від 31 березня 1877 р.;

- Сан-Стефанський прелімінарний мирний договір від 3 березня 1878 р.;

- Берлінський трактат 1878 р.;

- Мирний договір між Росією і Туреччиною від 8 лютого 1879 р. та ін.

Міжнародна практика захисту прав меншин у розглянутий період носила неорганізований, обмежений і, отже, неефективний характер.

До створення Ліги Націй (1919г.) фактично не існувало правового поняття «меншини» і укладені міжнародні договори його не використали.

Проблема меншин вперше стала розглядатися як загроза миру і політичної стабільності в післявоєнній Європі початку XX ст.

Розглядаючи сучасний розвиток міжнародно-правового регулювання захисту прав національних меншин, можна умовно поділити його на чотири історичні етапи: перший охоплює період до Першої світової війни; другий — період між двома світовими війнами; третій — від завершення Другої світової війни до початку дезінтеграційних процесів у колишніх СРСР та в Югославії; четвертий починається з прийняттям країнами — членами ОБСЄ Паризької хартії для нової Європи у 1990 році.

Розвиток міжнародно-правового інституту захисту меншин проходив в рамках Організації Об'єднаних Націй.

- Статут ООН (1945 р.);

- Загальна декларація прав людини (1948 р.);

- Конвенція про попередження злочину геноциду і покарання за нього (1948 р.);

- Конвенція МОП № 111 щодо дискримінації в галузі праці та занять (1959 р.);
- Конвенція ЮНЕСКО про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (1960 р.);
- Міжнародний Пакт про громадянські і політичні права (1966 р.);
- Міжнародна Конвенція про припинення злочину апартеїду і покарання за нього (1973 р.);
- Конвенція МОП № 169 про корінних і провідних племінний спосіб життя народи в незалежних країнах (1989 р.)
- Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод (1953 р.)
- Заключний акт Ради з безпеки і співробітництва в Європі (1975 р.)
- Африканська Хартія про права людини і прав народів (1981 р.);
- Паризька Хартія для нової Європи (1990 р.);
- Європейська Хартія по регіональних мов та мов меншин (1992 р.)
- Європейська рамкова конвенція про захист національних меншин (1994 р.);
- Декларація ЮНЕСКО про раси та расові забобони (1978 р.);
- Декларація ООН про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних і мовних меншин (1992 р.) ін.

Для нашої держави проблематика національних меншин набуває не тільки внутрішньополітичного, а й зовнішньополітичного значення.

В Україні нараховується ряд етапів становлення та розвитку законодавства про національні меншини:

Перший етап починається від проголошення Декларації прав національностей України (1 листопада 1991 р.) і тривав до прийняття Закону України «Про національні меншини в Україні» (25 червня 1992 р.); Другий етап розпочався після прийняття Закону України «Про національні меншини в Україні» і завершився прийняттям Конституції України (28 червня 1996 р.). Після прийняття Конституції України розпочався третій етап.

Отже, з усього вищезазначеного можна зробити висновок, що захист прав національних меншин сучасними документами міжнародного права розглядається як невід'ємна частина міжнародно-правового захисту прав людини і як об'єкт міжнародного співробітництва держав.

Аналіз практики низки країн підтверджує, що реалізація прав національних меншин гарантується лише за умови ефективної взаємодії міжнародного і внутрішньодержавного права, норми яких покликані забезпечити їхній захист та розв'язання конфліктів виключно правовим, мирним шляхом.